

EL NAIXEMENT DE SANT ESTEVE (Arxiu Màs)

les usades en les acaballes del segle XV, i l'encertada distribució de colors, també a ben segur emprats en la confecció de vestidures eclesiàstiques, acusant llur varietat i forma una vertadera classificació de vestuari, segons el destí i la diferent categoria o la més alta o baixa jerarquia.

Altra de les taules vistósissimes del Retaule, és la que representa el lloc sepulcral del Sant Patró, en la qual s'hi veu l'Emperador Teodosi i sa muller, acompanyant llur filla Eudòxia perquè per l'intercessió del Sant, li fugin els mals esperits del còs, la qual cosa en la taula es representa per la figura d'un dimoniet alat que li fuig per la boca. Com cosa sobressortint d'aquesta taula, és de remarcar la gran factura pictòrica de la indumentària de totes les figures que la componen i el contrast moral de la presència, al costat de la princesa endimoniada, d'un pobre pelegrí esguerrat, que també implora al Sant el foragitament dels mals esperits. És també molt notable, en aquesta taula, el ric enrajolat que llueix l'estància del sepulcre i que prova una vegada més la heterogeneïtat d'aptituds dels artistes gloriosos que portaven el nom de Vergós. Encara s'hi veuen les presentalles i *ex votos* dedicats als sants pels creients i el ric i força esculpturat sepulcre que té el cos jacent de Sant Esteve.

Les taules pariones, nomenades el Sant Sopar i l'Oració de l'Hort, estan plenes de detalls i simbolismes, sobre tot pel que es refereix a la segona, en la qual mentre Jesús fa oració, acompanyat dels apòstols rendits per la son, tres àngels li presenten els instruments de la passió que li espera, veient-se en darrer terme la ciutat de Jerusalem i el mont del Calvari i els saions i altres personatges amb llurs vestimentes ferrades i armes de tota mena. En la primera s'hi noten perfectament les diferents actituds dels companys apòstols i els atributs corresponents, com el pa, el vi, l'anyell, l'aigua i el càlzer,

podent-se contemplar com Jesús, de cara serena i tranquil·la, institueix l'Eucaristia.

Notabilíssima per més és també la taula representant el Camí del Calvari, contrastant la ferotgitat dels personatges encarregats de l'execució de la sentència del Tribunal Jueu, separant amb violència la Mare de Déu del seu Fill, amb la càrrega de la Creu, amb la dolçor i unció mística de les cares de la Verge i Maria Magdalena i la pròpia mirada de Jesús, totes d'una formosor extraordinària. Un detall curiós d'aquesta taula, és el de Simon Cirineu, qui, en lloc d'ajudar a Crist a portar la Creu a ses espatlles, sosté amb les mans la corda que acabava lligada al coll del Redemptor. Notem aquest detall, per a fer comparança amb altra taula del propi Pau Vergós, pertencent a la col·lecció de don Boi Carreras, representant el mateix camí del Calvari, qual reproducció la contemplem en l'obra de Santpere i Miquel «Els Quatre Centistes Catalans», en la qual taula la corda està lligada al cos de Jesús, ço que apar significar que no era precisament ajut material el què es proporcionava a Jesús, amb la dita corda, sinó que era altre instrument més de tortura — en el nostre retaule més que en el segon esmentat — utilitzat amb el poc piadós fi de no deixar-lo reposar gens en el Camí trist de la pujada del Mont Calvari.

Per fi, ens manca la descripció dels quadros atanyents a escenes de la vida del Sant, aitals com el naixement de Sant Esteve, l'Ordenació de Diaca, l'Alliberament del noble En Galceran de Pinós i l'Exaltació del proto màrtir.

La taula del Naixement de Sant Esteve, és una notable obra pictòrica, més que pel què representa, pel luxós detall que conté, sobre tot en ordre a indumentària, mobiliari i costums de l'època. En efecte, ens dona idea, la taula, del què era una cambra de casa senyorial, amb el llit cobricelat i voltat de riques cortines damasquinades; unes caixes amb plafons i reixats artístics; els típics escambells treballats, i per fi, el llit de l'infantó, de quatre petges i ornamentat amb plafó. L'enrajolat és àdhuc

L'ORDENACIÓ DE DIACA (Arxiu Màs)